

Міністерство освіти і науки України
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА

Навчально - науковий інститут бізнесу і менеджменту
Кафедра обліку та аудиту

ЗАЙЦЕВ ЮРІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ

Реферат

кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр»

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ
ТА ШЛЯХИ ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ
(ЗА ДАНИМИ ТОВ «ХХХ», м. ХАРКІВ)

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
(освітня програма «Облік і аудит»»)

Науковий керівник: доктор економічних
наук, професор
Маренич Тетяна Григорівна

Харків – 2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах жорсткої конкуренції, постійної зміни законодавства, зовнішніх і внутрішніх загроз, що пов'язані з активним впровадженням ефективних механізмів в управління підприємницькою діяльністю задля підтримання власної конкурентної позиції, з боку суб'єктів господарювання зростає попит на фінансову інформацію. Для підвищення обґрунтованості управлінських рішень необхідна побудова якісного інформаційного забезпечення. Основним джерелом інформації про діяльність підприємства та його фінансовий стан є фінансова звітність. Зміни, що відбуваються на сучасному етапі розвитку бухгалтерського обліку України, обумовлюються вимогами, що ставляться до інформації, яку формує дана система, зацікавленими користувачами. Результати дослідження процесів формування та інтерпретації показників фінансової звітності дозволяють стверджувати про недостатнє задоволення інформаційних потреб управління. Тому виникає об'єктивна необхідність подальшого поглиблення теоретичних досліджень і методологічних розробок, спрямованих на удосконалення практики складання і використання фінансової звітності та забезпечення адекватності її вимогам користувачів. Удосконалення форм і змісту фінансових звітів є результатом пошуку ефективних механізмів прийняття управлінських рішень, що і визначає актуальність обраної теми дослідження.

Розв'язанню теоретичних і методологічних питань складу, порядку формування, аналізу та прогнозування фінансової звітності присвячена значна кількість досліджень вітчизняних і зарубіжних науковців. Серед вчених та економістів варто відзначити публікації: Андерсона Х., Атамаса П.Й., Безверхого К.В., Гудзь Н.В., Єрмака О.І., Коробко О.М., Кутера М.І., Малишкіна О.І., Маренич Т.Г., Михайлова М.Г., Нідлза Б., Хомина П.Я., Чебанової Н.В., Чижевської Л.В., Чумаченка М. та інших. Крім того, проблеми аудиту фінансової звітності висвітлено в працях Барилко І.В., Ільченко О.О.,

Огійчука М.Ф., Пилипенка А.А., Пчелянської Г.Б., Рогуленко Т.Н., Суворової С.П. та інших. Водночас, попри глибину наукових розробок зазначених вчених, недостатньо опрацьованими залишаються в умовах подальшого реформування бухгалтерського обліку окремі питання формування та змісту фінансової звітності, використання фінансової інформації при обґрунтуванні та прийнятті управлінських рішень, забезпечення адекватності її вимогам різнопланових користувачів.

Актуальність вирішення проблеми, її практичне значення обумовили вибір теми кваліфікаційної (магістерської) роботи «Фінансова звітність підприємств та шляхи її удосконалення (за даними ТОВ «ХХХ», м. Харків)».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Кваліфікаційна (магістерська) робота виконана відповідно до науково-дослідної теми кафедри обліку та аудиту Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка «Формування напрямів та механізмів підвищення ефективності агропромислового виробництва в умовах глобалізації» (номер державної реєстрації 0116U7411, 10.2016 р.-10.2021 р.), де автор розробив пропозиції щодо удосконалення фінансової звітності підприємств.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та розробка напрямків удосконалення фінансової звітності підприємств у сучасних умовах господарювання за вимогами П(С)БО та МСФЗ.

Для досягнення мети були поставлені такі завдання:

- вивчити та узагальнити основну і спеціальну літературу з досліджуваної проблеми;
- провести аналіз основних показників діяльності підприємства;
- дати кваліфіковану характеристику стану організації бухгалтерського обліку на підприємстві, виявити позитивні сторони ведення обліку та визначити його недоліки ;

- дослідити склад якісних характеристик фінансової інформації та принципів формування фінансової звітності з метою їх впливу на фінансові показники діяльності підприємств;
- узагальнити напрями та розробити рекомендації щодо удосконалення форм фінансової звітності;
- обґрунтувати пропозиції щодо облікової політики відносно елементів, які стосуються фінансової звітності;
- конкретизувати методичні засади проведення аудиту фінансової звітності з урахуванням розміру підприємства.

Об'єктом дослідження є процедури складання, подання та використання фінансової звітності на підприємствах за вимогами П(С)БО та МСФЗ.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методологічних і практичних аспектів складання фінансової звітності в умовах національної та міжнародної стандартизації.

Методи дослідження. Дослідження проводилось із застосуванням наукових методів, які ґрунтуються на діалектичному методі пізнання та об'єктивних законах розвитку економіки. В роботі використано наступні як загальнонаукові, так і специфічні методи: індукції та дедукції, аналізу і синтезу – при вивченні сучасного стану та перспектив розвитку фінансової звітності; конкретизації – для обґрунтування змісту звітних форм та їх облікового забезпечення; аналогії – для дослідження відповідності вітчизняної системи звітності міжнародним вимогам; абстрагування – для формулювання узагальнених висновків щодо практики формування фінансової звітності підприємств; зведення та групування – при аналізі обсягів діяльності підприємства; монографічний метод – для дослідження розробок вчених щодо вдосконалення методики складання та подання різних форм фінансової звітності; графічний метод – для наочного зображення результатів дослідження.

Теоретичною та методологічною основою кваліфікаційної (магістерської) роботи стали законодавчі акти, нормативно-правові документи та методичні рекомендації з питань бухгалтерського обліку, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених з теорії та практики бухгалтерського обліку і фінансової звітності, матеріали науково-практичних конференцій. При написанні кваліфікаційної (магістерської) роботи використовувались дані синтетичного і аналітичного обліку підприємства, дані статистичної та річної фінансової звітності ТОВ «ХХХ» за 2017-2019 рр.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає у розробці теоретико-методичних та практичних засад формування та використання фінансової звітності підприємств.

Основні результати кваліфікаційної (магістерської) роботи, які становлять наукову новизну, характеризуються наступними теоретичними положеннями:

удосконалено:

– визначення сутності поняття «фінансова звітність», що, на відміну від традиційного трактування, являє собою продукт облікової системи у вигляді узагальнених даних про діяльність суб'єкта господарювання за вимогами національних або міжнародних стандартів, що пройшли всі стадії обробки, які дозволяють приймати управлінські рішення внутрішнім і зовнішнім користувачам облікової інформації;

– теоретичні засади формування елементів облікової політики, які доповнено, крім тих, які забезпечують відображення господарських явищ і подій у фінансовій звітності, ще й тими, які стосуються безпосередньо фінансової звітності, що забезпечить якість та дієвість контролю за формуванням звітних форм;

набули подальшого розвитку:

– обґрунтування змін до балансу (звіту про фінансовий стан), які розширяють інформаційну базу для аналітичного дослідження фінансового

стану суб'єкта господарювання та збільшать інвестиційну привабливість підприємства;

- теоретичні напрацювання попередників щодо сутності та змісту прогнозованої фінансової звітності;

- обґрунтування основних елементів інтегрованої звітності, яка охоплює фінансову і не фінансову інформацію та розкриває показники результативності економічної, екологічної і соціальної діяльності підприємства;

- перелік елементів облікової політики, які пов'язані саме з фінансовою звітністю;

- складові програми аудиту фінансової звітності з урахуванням розміру підприємства.

Практичне значення одержаних результатів. Кваліфікаційна (магістерська) робота виконана на замовлення ТОВ «XXX». Висновки і пропозиції, одержані у процесі дослідження, спрямовано на підвищення ефективності діяльності підприємства шляхом прийняття ефективних управлінських рішень, що ґрунтуються на виборі обраних правил організації та методики ведення облікового процесу, складання фінансової звітності на підприємстві.

Особистий внесок здобувача. Кваліфікаційна (магістерська) робота є самостійно виконаною роботою. Наукові розробки, узагальнення, практичні пропозиції та висновки, що містяться в кваліфікаційній (магістерській) роботі та виносяться на захист, одержані автором особисто. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, використані лише ті положення, які є результатом особистих досліджень здобувача.

Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні та методичні здобутки, одержані в результаті дослідження, апробовано на 2 науково-практичних конференціях: Всеукраїнській науково-практичній конференції (присвяченій 60-річчю кафедри обліку і оподаткування ОДАУ) «Національні і світові тенденції розвитку обліку, оподаткування та контролю» (м. Одеса, 21

травня 2020 р.); II Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Перспективи розвитку обліку, контролю та фінансів в умовах інтеграційних і глобалізаційних процесів»» (м. Харків, 30 жовтня 2020 р.).

Публікації. Результати дослідження опубліковано у 2 наукових працях загальним обсягом 0,6 друк. арк.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна (магістерська) робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Вона виконана на 127 сторінках, містить 22 таблиці та 2 рисунки. Список використаних джерел налічує 88 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

У вступі обґрунтовано вибір теми дослідження, сформульовано мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, відображено теоретичне і практичне значення отриманих результатів, особистий внесок здобувача та апробацію матеріалів кваліфікаційної (магістерської) роботи.

У першому розділі «Теоретико-методологічні аспекти фінансової звітності» розглянуто: роль і значення бухгалтерської звітності; класифікацію бухгалтерської звітності; загально визнані принципи та якісні характеристики фінансової звітності за національною та міжнародною системою стандартизації; порядок подання фінансової звітності.

У другому розділі «Формування фінансової звітності підприємства» висвітлено: організаційно-економічну характеристику ТОВ «XXX»; організацію ведення бухгалтерського обліку на підприємстві; зміст, призначення та порядок складання квартальної та фінансової звітності; основні етапи підготовки річної фінансової звітності.

У третьому розділі «Проблемні аспекти та перспективи фінансової звітності підприємств» узагальнено напрями вдосконалення фінансової та іншої звітності підприємств, результати аудиту положень облікової політики

підприємства щодо фінансової звітності; розкрито порядок аудиту фінансової звітності в ринкових умовах господарювання.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній (магістерській) роботі розглянуто теоретико-методичні положення та запропоновано практичні рекомендації щодо удосконалення фінансової звітності на підприємствах. Висновки та пропозиції, сформовані на основі результатів дослідження, полягають у наступному:

1. Бухгалтерська звітність підприємств є важливим джерелом фінансово-економічної інформації як для внутрішнього використання, так і для зовнішніх користувачів. Така інформація використовується на мікро- й на макрорівнях, для управління підприємствами та для державного управління. Оскільки звітним періодом у законодавстві визначено календарний рік або виробничий цикл, якщо він триває більше одного року, річна фінансова звітність підприємств мусить відображати реальний фінансово-майновий стан та результати діяльності на дату звітності. Тому дотримання єдиної методології та правил формування звітних показників, а також їх достовірне відображення є обов'язком кожного суб'єкта господарювання та політикою держави. Основним завданням складання звітності визначено надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів суб'єкта господарювання та про роботу його структурних підрозділів за звітний період для оцінки фінансового стану, ступеня виконання поставлених завдань, прийняття ефективних управлінських рішень та розробки стратегії розвитку. Вимогами до бухгалтерської звітності є: гарантування реальності і достовірності даних; забезпечення своєчасності формування даних для оперативного управління господарською діяльністю підприємств; своєчасність складання і подання відповідним органам та іншим зацікавленим користувачам; обов'язковість

складання всіх форм звітності, затверджених державними органами; складання форм звітності у відповідності з державним регламентуванням обсягу та змісту звітності.

2. Як свідчить вітчизняна і зарубіжна література, в наукових працях немає однозначного підходу до визначення сутності фінансової звітності. Поряд з поняттям «фінансова звітність» використовуються й інші терміни (бухгалтерська фінансова звітність, фінансова (бухгалтерська) звітність, звітність (мається на увазі фінансова) тощо). Враховуючи те що, бухгалтерська звітність включає й деякі інші форми спеціалізованої звітності, які встановлені відповідними органами та відомствами, даний вид звітності є категорією значно ширшою, ніж фінансова звітність. Тому є потреба в авторському визначенні фінансової звітності. Фінансова звітність – це продукт облікової системи у вигляді узагальнених даних про діяльність суб'єкта господарювання за вимогами національних або міжнародних стандартів, що пройшли всі стадії обробки, які дозволяють приймати управлінські рішення внутрішнім і зовнішнім користувачам облікової інформації.

3. Доведено, що якісні характеристики корисної фінансової інформації визначають типи інформації, що є найбільш корисними для нинішніх та потенційних інвесторів, позикодавців та інших кредиторів для прийняття рішень про суб'єкт господарювання, що звітує, на основі інформації, уміщеної у його фінансовій звітності. Однак виокремлення в наукових публікаціях великої кількості якісних характеристик фінансової інформації (понад 50) є невиправданим, оскільки більшість із них дублюються, деякі набули статус принципів фінансової звітності. Для практичного застосування в умовах виробництва найбільш поширеними класифікаційними ознаками бухгалтерської звітності, на наш погляд, є такі: за видами; за обсягом показників; за рівнем узагальнення інформації; за періодичністю складання і подання; за придатністю для цілей фінансового аналізу.

4. Основною метою діяльності ТОВ «XXX» є розробка, виробництво, впровадження і продаж сучасних пломбувальних пристроїв. Наявність трьох

виробничих ліній, кваліфікованих спеціалістів в галузі пломбувальних систем, дослідної спеціалізованої лабораторії, висока якість виробленої продукції дають можливість товариству виступати на ринку експертом сучасних пломбувальних технологій. Також підприємство надає консультації в сфері ефективного застосування сучасних пломб, займається розробкою необхідних процедур і документів для впровадження пломбувальних технологій у клієнта, допомогою в організації незалежних експертиз пломбувальних пристроїв і підготовкою документів для доказів фактів несанкціонованого доступу, розробкою нових видів пломбувальних пристроїв на вимогу замовників. ТОВ «ХХХ» збільшило обсяг реалізованих послуг (включаючи ПДВ) за досліджуваний період на 66,6%, який досяг в 2019 р. 9593,6 тис. грн. Середня кількість працівників – 12 осіб. Підприємство постійно оновлює основні засоби: в 2019 р. порівняно з 2017 р. їх первісна вартість збільшилася на 90,2%. Середньорічна вартість оборотних активів також щорічно зростає: з 1664,0 тис. грн в 2017 р. до 3320,4 тис. грн в 2019 р., що більше ніж в 2 рази. Фонд оплати праці штатних працівників має тенденцію до збільшення, проте середньомісячна заробітна плата працівників ТОВ «ХХХ» є не високою.

5. Обсяги діяльності, величина операційних та інших витрат і доходів підприємства суттєво впливають на його прибутковість (збитковість). У ТОВ «ХХХ» чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зріс з 4798,5 тис. грн в 2017 р. до 7994,7 тис. грн в 2019 р. або на 66,6%. При цьому собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) також має тенденцію до збільшення (зростання відбулося на 56,1%). Чистий прибуток підприємства за досліджуваний період теж зріс з 194,2 тис. грн в 2017 р. до 321,8 тис. грн в 2019 р., або на 65,7%, а порівняно з попереднім роком – в 1,7 рази. Це призвело до підвищення рівня рентабельності за досліджуваний період з 5,7% до 6,1% (або на 0,4 в.п.). Проведений аналіз показників ліквідності та платоспроможності ТОВ «ХХХ» показав, що підприємство не має достатніх можливостей негайно погасити свої борги, оскільки коефіцієнти поточної (загальної) ліквідності, швидкої та абсолютної ліквідності

(платоспроможності) не перевищують нормативних значень. Але при цьому розмір чистого оборотного капіталу засвідчив, що товариство має можливість сплачувати свої поточні зобов'язання та розширювати подальшу діяльність. Отримані значення інших фінансових коефіцієнтів свідчать про достатній рівень його забезпеченості власними оборотними засобами і про маневреність власного капіталу. Коефіцієнт фінансування підприємства на кінець 2019 р. досяг 2,112, що означає, що товариство не залежить від зовнішніх кредиторів, а його фінансова стійкість з року в рік посилюється.

6. Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» ТОВ «XXX» належить до мікропідприємств, тому при веденні бухгалтерського обліку та складанні фінансової звітності керується НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність». У товаристві бухгалтерський облік здійснює бухгалтерська служба у складі двох чоловік на чолі з головним бухгалтером. Для конкретних бухгалтерів розроблені посадові інструкції, якими визначено коло їхніх службових обов'язків. Складові організації бухгалтерського обліку та облікової політики, обрані для належного ведення бухгалтерського обліку, затверджено наказом керівника підприємства. В господарстві встановлено графік документообігу, організовано для зберігання бухгалтерських документів архів, розроблено робочий план рахунків. Для обліку витрат використовуються рахунки класу 9. На підприємстві застосовується автоматизована форма бухгалтерського обліку з використанням бухгалтерської програми 1С «Бухгалтерія 8». Рух активів, капіталу, зобов'язань, відображення та списання витрат і доходів у товаристві оформляється відповідними первинними документами. В результаті обробки первинних даних одержують машинограми «Аналіз рахунку» і журнал реєстрації господарських операцій по рахунку. Аналітичний облік активів, розрахунків в ТОВ «XXX» ведеться в машинограмах «Оборотно-сальдова відомість по рахунку».

7. Складання та подання фінансової звітності є завершальним етапом бухгалтерського обліку. Належним чином підготовлена фінансова звітність

стає корисною для внутрішніх та зовнішніх користувачів для прийняття ними адекватних управлінських та інших рішень. При цьому вирішальну роль відіграє послідовність етапів складання звітності підприємства, які на нашу думку, мають виконуватись за встановленим алгоритмом. Обґрунтовано, що обсяг відповідних робіт по формуванню звітності залежить від періоду, за який складається звітність. Найбільш широкий обсяг цих робіт проводиться перед складанням річного фінансового звіту. Узагальнено основні етапи робіт щодо складання річної фінансової звітності. Охарактеризовано склад, призначення та порядок заповнення форм річної фінансової звітності за вимогами П(С)БО та з урахуванням розміру підприємств. Розкрито порядок формування фінансових звітів за міжнародною стандартизацією.

8. Недоліки існуючої моделі фінансової звітності підтверджують необхідність удосконалення звітних форм в напрямку підвищення їх аналітичності та достовірності. Основними проблемами фінансової звітності є такі: проблемні питання структури балансу та його статей; узгодження фінансової та податкової звітності; фальсифікація звітності; використання даних звітності для фінансового аналізу та інші. Запропоновані зміни до балансу (звіту про фінансовий стан) (виключення розділу III активу та розділу IV пасиву балансу; деталізація статей II розділу активу балансу; відображення цільового фінансування у складі статті «Додатковий капітал») розширять інформаційну базу для аналітичного дослідження фінансового стану суб'єкта господарювання та збільшать інвестиційну привабливість підприємства.

9. Обґрунтовано, що в останні роки набула розповсюдження інтегрована корпоративна звітність, яка охоплює фінансову і не фінансову інформацію та розкриває показники результативності економічної, екологічної і соціальної діяльності підприємства, що забезпечує прозорість інформації в частині бізнес-ризиків. Розглянуто передумови формування інтегрованої звітності та вигоди, очікувані від таких звітів. Визначено, що методологічним базисом складання інтегрованої корпоративної звітності є принципи сталого розвитку, стратегічної спрямованості, зв'язності інформації,

відносин зі стейкхолдерами, релевантності, достовірності, суттєвості, надійності і повноти. Зроблено висновок, що зміст інтегрованого звіту підприємства залежить від специфіки його діяльності, навколишнього середовища та від рішень відповідальних менеджерів підприємства. Основними елементами інтегрованої звітності підприємства визначено такі: короткий опис підприємства та його зовнішнього середовища; бізнес-модель; стратегія і розподіл ресурсів; ризики і можливості; корпоративне управління; (дії) діяльність.

10. У системі стратегічного управління в умовах високої невизначеності, для формування стратегічних альтернатив діяльності необхідним є розробка варіантів прогностичної фінансової звітності, що сприятиме зниженню можливих ризиків у фінансово-господарській діяльності підприємства. Формування прогностичної фінансової звітності дозволить відобразити передбачуваний фінансовий стан і результати діяльності підприємства. Запропоновано форми прогностичної фінансової звітності. Для підвищення якості прогностичної фінансової звітності необхідно на підприємстві визначити принципи і концептуальні засади, які будуть покладені в основу прогностичної фінансової звітності.

11. Практичний досвід свідчить, що якісна облікова політика допомагає знизити витрати підприємства на організацію бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, зробити облік відкритим, прозорим, зменшити кількість можливих помилок та штрафних санкцій. Всі елементи облікової політики, на наш погляд, можна поділити на дві групи: ті, які забезпечують відображення господарських явищ і подій у фінансовій звітності; і ті, які стосуються безпосередньо фінансової звітності. Аналіз показує, що в наказах про облікову політику підприємств фінансовій звітності майже не приділяється уваги. Запропоновані елементи облікової політики щодо фінансової звітності, що підлягають фіксації в наказі про облікову політику підприємства, забезпечать формування звітних форм з дотриманням

послідовності, чітке розуміння обраного підходу до визнання та подальшого обліку елементів фінансової звітності.

12. В умовах високої невизначеності аудит фінансової звітності має надзвичайне значення для прийняття будь-якими користувачами обґрунтованих ефективних управлінських рішень, які повинні прийматися на підставі тільки повної, достовірної та неупередженої облікової інформації. Визначено етапи та послідовність аудиторської перевірки правильності складання фінансової звітності, сформовано програму аудиту фінансової звітності підприємства, систематизовано можливі помилки при заповненні звітних форм. Обґрунтовано, що серед складових внутрішнього контролю значне місце посідає внутрішній аудит. Завдання внутрішніх аудиторів полягають у перевірці бухгалтерської інформації на її достовірність, наданні головному бухгалтеру результатів аналізу, оцінки, рекомендацій щодо поліпшення ведення обліку, уникнення помилок і підвищення якості складання фінансової звітності. Доведено, що масштаб і завдання внутрішнього аудиту залежать від розміру та структури підприємства, вимог його керівництва та потреб у відповідній інформації. У зв'язку з цим зроблено висновок, що на різних підприємствах рівень внутрішнього аудиту буде неоднаковий.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

1. Зайцев Ю.О. Податковий потенціал Харківської області та його роль у забезпеченні сталого розвитку економіки регіону. Національні і світові тенденції розвитку обліку, оподаткування та контролю: Матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. (присвяченої 60-річчю кафедри обліку і оподаткування ОДАУ), 21 травня 2020 р. / редкол.: І.О. Крюкова [та ін.]; Одеський державний аграрний університет. Одеса: «ВМВ-Принт», 2020. С. 86-89.

2. Маренич Т.Г., Зайцев Ю.О. Загальні положення облікової політики щодо фінансової звітності підприємства. Перспективи розвитку обліку, контролю та фінансів в умовах інтеграційних і глобалізаційних процесів: Матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої 90-річчю з дня заснування Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка, 30 жовтня 2020 року / редкол.: Т.Г. Маренич [та ін.]; ХНТУСГ. Х.: «Стильна типографія», 2020. С. 76-81.

АНОТАЦІЯ

Зайцев Ю.О. Фінансова звітність підприємств та шляхи її удосконалення (за даними ТОВ «ХХХ», м. Харків). – На правах рукопису.

Кваліфікаційна (магістерська) робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування». – Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка, Харків, 2020 р.

Кваліфікаційну (магістерська) роботу присвячено обґрунтуванню та розробці теоретичних і практичних рекомендацій щодо удосконалення фінансової звітності на вітчизняних підприємствах.

Бухгалтерська звітність відображає і дає змогу оцінити результати діяльності суб'єктів господарювання, прогнозувати напрями підвищення ефективності виробництва й пропонувати необхідні для управління рішення на різних рівнях менеджменту. Складанням звітності завершується обліковий цикл бухгалтерського опрацювання господарських операцій. Важливою складовою бухгалтерської звітності є фінансова звітність. Дані фінансових звітів підприємств слугують джерелом фінансово-економічної інформації як для внутрішнього використання, так і для зовнішніх користувачів. Така інформація використовується на мікро- й на макрорівнях, для управління

підприємствами та для державного управління. Річна фінансова звітність підприємств має відображати їх реальний фінансово-майновий стан та результати діяльності на дату звітності. Тому дотримання єдиної методології та правил формування звітних показників, а також їх достовірне відображення є обов'язком кожного суб'єкта господарювання та політикою держави. Результати дослідження процесів формування та інтерпретації показників фінансової звітності свідчать про недостатнє задоволення інформаційних потреб управління. Тому виникає об'єктивна необхідність подальшого поглиблення теоретичних досліджень і методологічних розробок, спрямованих на удосконалення практики складання і використання фінансової звітності та забезпечення адекватності її вимогам користувачів.

У роботі розглянуто методологічні та теоретичні засади фінансової звітності підприємств за вимогами НП(С)БО та МСФЗ. Розкрито значення та класифікацію бухгалтерської звітності, висвітлено загальновизнані принципи та якісні характеристики фінансової звітності, розглянуто порядок подання фінансової звітності в залежності від розмірів підприємства та правил національної й міжнародної стандартизації. Проаналізовано динаміку ефективності виробничо-господарської діяльності та фінансового стану ТОВ «XXX». Виділено особливості в організації бухгалтерського обліку, досліджено склад, порядок формування та подання фінансової звітності на підприємстві. Визначено етапи та послідовність аудиторської перевірки правильності складання фінансової звітності, сформовано програму аудиту фінансової звітності товариства, розкрито методику аудитування форм звітності та оформлення його результатів.

Подано напрями та рекомендації щодо вдосконалення фінансової звітності. У результаті проведеного дослідження запропоновано: авторське визначення поняття «фінансова звітність»; елементи облікової політики щодо фінансової звітності; окреслено передумови, методологічний базис формування інтегрованої звітності та основні елементи таких звітів; обґрунтовано необхідність розробки варіантів прогностичної фінансової звітності

за відповідними формами; доведено значимість та залежність внутрішнього аудиту від розміру та структури підприємства, вимог його керівництва та потреб у відповідній інформації.

Реалізація запропонованих напрямів удосконалення форм фінансової звітності призведе до підвищення прозорості, якості, розширення аналітичності даних бухгалтерського обліку, зниження можливих ризиків у фінансово-господарській діяльності підприємств, повнішого задоволення користувачів у фінансовій та нефінансовій інформації, що дозволить досягти раціоналізації управління створенням вартості у майбутньому.

Ключові слова: облік, бухгалтерська звітність, фінансова звітність, облікова політика, аудит.

SUMMARY

Zaitsev Y.O. Financial statements of enterprises and ways to improve it (according to XXX LLC, Kharkiv). – On the rights of the manuscript.

Qualification (master's) work for obtaining the educational and qualification level «Master» in the specialty 071 «Accounting and Taxation». – Kharkiv Petro Vasylenko National Technical University of Agriculture, Kharkiv, 2020.

Qualification (master's) work is devoted to substantiation and development of theoretical and practical recommendations for improving financial reporting in domestic enterprises.

Accounting reflects and allows you to assess the performance of economic entities, forecast areas of production efficiency and offer the necessary management solutions at different levels of management. Reporting completes the accounting cycle of accounting for business transactions. An important component of financial reporting is financial reporting. The data of financial statements of enterprises serve as a source of financial and economic information for both internal use and for external users. Such information is used at the micro and macro levels, for enterprise

management and for public administration. The annual financial statements of enterprises should reflect their actual financial and property condition and results of operations at the reporting date. Therefore, compliance with a single methodology and rules for the formation of reporting indicators, as well as their reliable reflection is the responsibility of each business entity and government policy. The results of the study of the processes of formation and interpretation of financial reporting indicators indicate a lack of satisfaction of information needs of management. Therefore, there is an objective need to further deepen theoretical research and methodological developments aimed at improving the practice of preparation and use of financial statements and ensuring its adequacy to user requirements.

The methodological and theoretical bases of financial reporting of enterprises according to the requirements of NP (S) BU and IFRS are considered in the work. The value and classification of financial statements are revealed, the generally accepted principles and qualitative characteristics of financial statements are highlighted, the procedure for submitting financial statements depending on the size of the enterprise and the rules of national and international standardization are considered. The dynamics of efficiency of production and economic activity and financial condition of XXX LLC are analyzed. Features in the organization of accounting are allocated, the structure, the order of formation and representation of the financial reporting at the enterprise is investigated. The stages and sequence of the audit of the correctness of the financial statements are determined, the audit program of the company's financial statements is formed, the method of auditing the reporting forms and registration of its results is revealed.

Guidelines and recommendations for improving financial reporting are provided. As a result of the conducted research the following is offered: author's definition of the concept "financial reporting"; elements of accounting policies for financial reporting; the preconditions, methodological basis for the formation of integrated reporting and the main elements of such reports are outlined; the necessity of development of variants of the forecast financial reporting on the corresponding forms is proved; the significance and dependence of internal audit on the size and

structure of the enterprise, the requirements of its management and the need for relevant information are proved.

Implementation of the proposed areas of improvement of financial reporting forms will increase transparency, quality, increase the analytical data of accounting data, reduce possible risks in financial and economic activities of enterprises, fuller satisfaction of users in financial and non-financial information, which will achieve rationalization of value creation in the future.

Key words: accounting, accounting, financial reporting, accounting policy, audit.